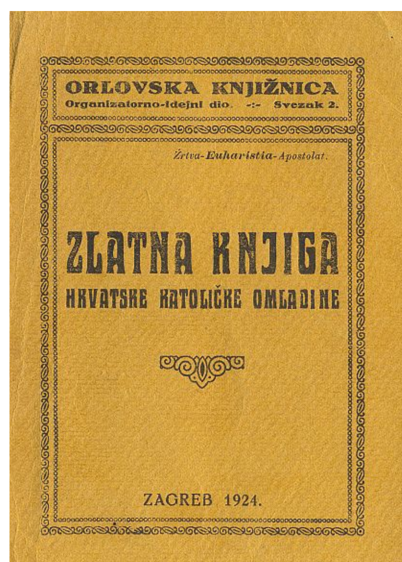

PREDGOVOR

Hrvatski Orlovski Savez prvo što daje katoličkoj omladini jest ovo evanđelje katoličke omladine. Zlatna knjiga izlazi u nešto prerađenome obliku, za razliku od slovenskoga originala, jer su druge prilike i razvoj Katoličke akcije zahtijevale da se izmijene neke potankosti, a nešto i umetne.

Dajem ovu knjižicu našim Orlovima da je uzmu k srcu, žive i rade po njoj svuda i svagdje jer ona prikazuje pravoga Orla, prvoborca Katoličke akcije.

Katolički omladinski pokret među Hrvatima, ujedinjen mora se razvijati po smjernicama, koje zacrtava Zlatna knjiga, da dođe do cilja koji je određen katoličkoj omladini.

Izdavači

I.
ORAO, NJEGOVA SVRHA, RAD I UZOR

1. **Što je Orao?**
   Orao je katolička organizacija hrvatske omladine.

2. **Koja je svrha Orlu?**
   Svrha je Orlu
   združiti u jednu četu svu hrvatsku katoličku omladinu;
   učiniti je četom apostola obrazujući je vjerski, umno, ćudoredno, socijalno i tjelesno;

pomoću te omladine buditi, utvrđivati i zagrijavati puk za uzore katoličke misli i života.

Kao što sjemenište odgaja apostole vjere, svećenike, Orao obrazuje njihove pomoćnike. Orao će zato učiti kako se ističu, šire, upotrebljavaju i brane katolička načela u životu pojedinca, obitelji i cjelokupnoga ljudskog društva.

3. **Kako radi Orao da dosegne svoju svrhu?**

Orao osniva katolička orlovska (omladinska) društva po svim hrvatskim zemljama, u svakome pa i najmanjem mjestu gdje ima omladine;

po tim se društvima brine za vjersko, prosvjetno i tjelesno obrazovanje članova;

priređuje sastanke, tečajeve i manifestacije vjerskoga, prosvjetnoga, tjelovježbenoga i zabavnoga značaja i podupire svaku dobru stvar zasnovanu na katoličkoj osnovici.

4. **Što je osnovica ili podloga Orlovu radu?**

Osnovica je svemu Orlovu radu katolička vjera, njena načela i zapovijedi što ih je dao Bog i sveta katolička Crkva.

5. **Što obuhvaća Orlov rad?**

Orlov rad obuhvaća vjersku poduku, prosvjetu, organizaciju i tjelovježbu.

6. **Za čim ide vjerski rad Orlov?**

Vjerski rad Orlov ide za tim da poduči svoje članove o istinitosti i ljepoti katoličkih načela i stvori od njih uzorne katolike.

7. **Kakva je svrha prosvjetnom Orlovu radu?**

Svrha je prosvjetnom Orlovu radu poučiti hrvatsku omladinu o temeljnim načelima katoličke prosvjete.

8. **Kako izvršava Orao svoj prosvjetni zadatak?**

Orao priređuje za svoje članove

prosvjetna predavanja i sastanke gdje se razlaže, čita i raspravlja o svim znamenitim pitanjima koja se tiču vjerske i narodne naobrazbe i obrane, znanosti, odgoja, lijeposlovlja i gospodarskoga napretka;

organizira tečajeve, predavanja, omladinske i javne sastanke zato da svoje misli raširi u sve slojeve naroda;

priređuje deklamacije, glazbene priredbe i kazališne predstave te širi lijepu knjigu, dobre časopise i novine;

budi smisao za svetu Crkvu, za ljepotu, plemenitost srca i uglađeno vladanje;

njeguje uopće u narodu zanimanje za sva velika pitanja;

širi posvuda smisao za urednost, čistoću i dobar ukus te svakom prilikom upozorava na važni apostolat koji u katoličkoj obnovi vrši njegovanje prave ljepote.

9. Koja je svrha Orlovu organizatorskom radu?

Svrha je Orlovu organizatorskom radu buditi, širiti i učvršćivati u hrvatskoj omladini i uopće u svemu hrvatskom narodu smisao za vjerske, prosvjetne i gospodarske organizacije koje se osnivaju na katoličkim temeljima te usto odgajati među omladinom svjesne agitatore i govornike koji će znati svakom prilikom tumačiti i braniti katolička načela.

10. Kako izvršava Orao svoj organizatorski zadatak?

Prema svojim silama sudjeluje kod svih drugih društava i organizacija katoličkoga značaja;

pomaže osobito udruživanje katoličkih djevojaka i žena;

po svojim članovima u svakoj prilici radi i agitira za katoličke ustanove i katoličku štampu; svakom zgodom radi za naše ljude protiv protivnika katolicizma i uopće agitira za sve priredbe i sastanke što ih organizira katolički dio naroda;

osniva napokon tjelovježbene odsjeke gdjegod može i gdje se pokaže potreba.

11. Za čim ide tjelovježbeni rad Orlov?

Tjelovježbeni rad Orlov ide za tim da odgoji duševno i tjelesno zdrav hrvatski rod;

da Orlove osposobi vršiti prema svim bijednicima djela duševnog i tjelesnog milosrđa.

12. Kako izvršava Orao svoj tjelovježbeni zadatak?

Orao sabire omladince u svojim vježbalištima i kućama;

uči ih sve vrste tjelesnih vježbi;

uči ih sve vrste spretnosti s pomoću kojih će moći pomoći bližnjemu u nevolji;

priučava ih na posluh, disciplinu i međusobnu uzajamnost;

budi i krijepi u njima smisao za tjelesno zdravlje, trijeznost te za čilost i vedrinu duha;

uči ih ljubiti rad, prirodu i ljepotu zavičaja.

13. Kako glasi lozinka Orla?

Lozinka Orla glasi: Euharistija, apostolat i žrtva.

14. Zašto je Orao odabrao upravo ovu lozinku?

Orao je odabrao ovu lozinku jer svaki čovjek mora vršiti dužnost prema Bogu, prema bližnjemu i prema samomu sebi. U osobitom štovanju prema presv. Euharistiji Orao iskazuje kao katolik čast Bogu, djelujući apostolski radi bližnjega, a svladavajući žrtvovanjem samoga sebe vježba se u kršćanskomu savršenstvu.

15. Što je uzor Orla?

Uzor je Orla prava ljubav prema Bogu i njegovu Sinu Isusu Kristu;

prema Crkvi katoličkoj, Isusovoj presvetoj Zaručnici;

prema svojim drugovima, prema narodu i domovini i prema svakome čovjeku, a naročito prema onima koji su bijedni i potišteni.

II.

ORLOVI, NJIHOVE DUŽNOSTI I ŽIVOTNI ZADATAK

1. Tko je Orao?

Orao je onaj član hrvatske katoličke orlovske organizacije, koji se dosljedno i ustrajno ravna prema njenim uzorima i načelima; dakle doista ljubi Boga, njegovu svetu Crkvu i svoj hrvatski narod te zato živi životom svjesna i uzorna katolika.

2. Da li je dosta ako si zapisan u organizaciju Orla?

Nije dosta da si samo u organizaciju Orla zapisan, već moraš u prvome redu težiti za Orlovim uzorima; a tko je samo zapisan u orlovsku organizaciju, a ne ispunja orlovskih dužnosti, još je slabiji od onoga koji uopće i nije u našim redovima. Orlovska organizacija želi odgojiti uzor-mladiće, odabranu četu. Ona zato ne teži za velikim brojem članova, već radije okuplja malu četu oduševljenih i stalnih apostola, negoli mnoštvo mlitavaca.

3. Koje su poglavite dužnosti Orla?

Svaki Orao mora

ljubiti Boga i Crkvu te zato savjesno vršiti sve što mu nalaže vjersko uvjerenje; mora biti uzoran katolik i mora svuda širiti i utvrđivati katoličku muževnost;

mora ljubiti svoj narod, njegov jezik i zavičaj; mora razvijati sva dobra svojstva i sposobnosti u narodu, a zatirati sve slabe strane, koje se pokažu na njemu, naročito kletvu, pijanstvo, beznačajnost, nemarnost, sebičnost, lažljivost i neumjerenost;

mora ljubiti momačku neokaljanost i djevičansku čistoću; mora sâm tako živjeti i druge tomu učiti te osobito nježnoj mladosti u tome pogledu davati dobar primjer; mora poštivati djevojke i žene, prema njima se uistinu vladati viteški i svoju poštenu muževnost pokazivati čestitim govorom, plemenitim mislima i velikodušnim djelima.

4. Kakve dužnosti ima Orao još posebice?

Orao ima još posebice dužnosti prema vlastitoj organizaciji i to s obzirom na vjeru, prosvjetu, a ako je vježbač i na tjelovježbu.

5. Koje su vjerske dužnosti Orla?

Vjerske su dužnosti Orla ove:

mora u prvome redu vršiti sve one dužnosti koje mu nalaže Bog i sveta Crkva;

mora neprestano težiti za kršćanskim savršenstvom;

mora u hrvatskomu narodu svagdje i svakom prilikom promicati ljubav k euharistijskome Isusu;

mora nastojati da se u svakom orlovskom društvu sustavno prouči katekizam i poduka u vjeri postane temeljem svakoga apostolata;

mora se ispovjediti i pričestiti barem jednom mjesečno, a svagdje gdje je to moguće, podupirati čestu i dnevnu svetu Pričest;

on mora rado ići, ako mu to dozvoljavaju prilike, i radnim danom na svetu misu ili se barem doći pokloniti na nekoliko kratkih časova presv. oltarskom Sakramentu;

mora dnevno izmoliti svoju jutarnju i večernju molitvu, nastojati dnevno čitati duhovno štivo te svake večeri ispitati svoju savjest;

mora ustrajno moliti za svetu Crkvu, Katoličku akciju u hrvatskim zemljama, hrvatsku katoličku orlovsku organizaciju i za pokojne Orlove;

mora se vježbati u odricanju dopuštenih užitaka i vršiti djela duševnog i tjelesnog milosrđa;

mora se po mogućnosti upisati u jedno vjersko društvo (Marijinu kongregaciju ili Treći red), ako ono postoji u njegovoj župi; ne postoji li, mora nastojati da se takvo društvo što prije osnuje;

mora po mogućnosti obaviti bar jednom u dvije godine zatvorene duhovne vježbe i poticati druge da to isto čine.

6. Zašto je sv. Ivan Evanđelist zaštitnik našega Orlovstva?

Sveti je Ivan Evanđelist zaštitnik Orlovstva,

jer ga sama sveta Crkva uspoređuje s Orlom koji se je svojim letom dovinuo do nedoglednih visina Božanske Riječi;

jer je on radi svoga djevičanstva bio miljenikom Spasiteljevim i time postao pravim uzorom omladine;

jer je on na zadnjoj večeri, počivajući na grudima Isusovim, čuo kucaje Božanskoga Srca te nam tako pokazao gdje će Orao naći okrjepu i pobudu za svoj apostolski rad.

7. Koje su dužnosti Orla s obzirom na prosvjetu?

Svaki Orao mora redovito pribivati svim sastancima koji se tiču prosvjete i organizacije, a i drugima što ih priredi okružje ili cjelokupna organizacija, onako kako se odredi za svaki slučaj. Bez razloga ne smije nigdje zakasniti, a kamoli izostati;

mora marljivo težiti za što većim umnim i ćudorednim savršenstvom;

mora zato redovito čitati katoličke časopise, marljivo se služiti društvenom knjižnicom, u svemu tome slušati savjeta svojih vođa, a poglavito duhovnoga savjetnika društva, sav svoj okoliš poticati na napredak u svakom pogledu i svim svojim silama svuda sudjelovati kod katoličkoga organiziranja naroda da tako bude što više radnika kod katoličkoga narodnog buđenja – kod »obnove svega u Kristu«.

8. Koje su tjelovježbene dužnosti Orla?

Orao koji je tjelovježbač mora

redovito pohađati sate za tjelovježbu, vježbe i nastupe i zato ne smije bez razloga zakasniti, a kamoli izostati;

mora marljivo i ustrajno te s veseljem težiti za što većom vještinom u tjelovježbi;

mora se pokoravati načelnicima i vježbačima;

mora i izvana vazda i u svim prilikama pokazivati stegu (disciplinu) i međusobnu slogu (solidarnost) u svemu što je Orlovima naloženo.

9. Je li tjelovježba bitna oznaka Orlovstva?

Tjelovježba nije bitna oznaka Orlovstva jer se nipošto ne traži od svih Orlova da vježbaju; ona je samo sredstvo koje se mora podrediti vjerskomu, ćudorednomu, prosvjetnomu i socijalnomu odgoju Orlova. Bolje je u društvu ukinuti tjelovježbu, negoli dopustiti da poradi nje strada vjerska, ćudoredna, prosvjetna ili socijalna izobrazba članova.

10. Što je životni zadatak Orlu?

Životni je zadatak svakomu Orlu gajiti kršćanske krjeposti, druge u njima odgajati i u krjeposnom životu biti na ugled svemu narodu.

III.

ORLOVSKE KRJEPOSTI

1. Bogoljubnost
2. Prijateljstvo
3. Nesebičnost, požrtvovnost i poniznost
4. Ljubav prema istini i iskrenost
5. Ljubav prema pravici

1. Bogoljubnost

1. Koja je poglavita krjepost svakoga Orla?

Poglavita je krjepost svakoga Orla bogoljubnost.

2. Kako treba Orao pokazati svoju bogoljubnost?

Orao mora svoju bogoljubnost pokazati **zbiljski** time da savjesno, vesela srca, očito, odvažno, bez straha i srama, skromno i javno vrši svoje katoličke dužnosti, kako nalažu Božji i crkveni zakoni, te svuda i u svim slojevima širi smisao za katoličku muževnost i odlučnost.

3. Što zahtijeva od Orla katolička muževnost?

Katolička muževnost zahtijeva od Orla da svoja vjerska načela svuda, svaki čas i pred svakim otvoreno, neustrašivo i jasno ispovijeda, a svoje vjerske dužnosti vrši isto tako odvažno i bez straha, savjesno i vjerno.

4. Za što se mora Orao u vjerskom obziru najviše starati?

U vjerskom se obziru mora Orao najviše starati; da rado moli, prima vrlo često svete sakramente i u životu prednjači svemu narodu.

5. Čega se mora Orao najviše čuvati u vjerskim stvarima?

U vjerskim se stvarima mora Orao najviše čuvati dvojega:

prvo; da se ne stidi svojega vjerskog mišljenja i života ni pred kim, a najmanje pred protivnicima;

drugo; da svoga vjerskog uvjerenja ne naglašava tek pukim riječima, već ga pokazuje svojim uzornim životom.

6. U čemu se sastoji Orlov vjerski rad među narodom?

Orlov vjerski rad među narodom sastoji u tome da Orao posvuda, svaki čas i u svakoj stvari radi na čast Božju i imena Isusova.

7. Kako treba Orao raditi na čast Božju?

Orao mora na čast Božju raditi tako,

da i druge potiče riječju i primjerom na vjersko mišljenje i život;

da radi vazda sporazumno sa svećenicima odnosno biskupima te s katoličkim svjetovnjacima, koji uzorno rade u Katoličkoj akciji;

da odlučno pobija rad neprijatelja Kristove vjere, Crkve i svećenika;

da iz petnih žila uništava njihov utjecaj i osnove.

2. Prijateljstvo

1. Koju krjepost moraju Orlovi najviše među sobom njegovati?

Orlovi moraju među sobom najviše njegovati kršćansko prijateljstvo i slogu (solidarnost).

2. Što je to kršćansko prijateljstvo?

Kršćansko je prijateljstvo sklad duša, koje vjeruju u iste vječne istine i koje su spremne žrtvovati se jedna za drugu i koje se ljube međusobno kao braća u Kristu.

3. Može li Orao biti prijateljem protivnika katoličke vjere ili čovjeka koji ne mari za vjeru?

Orao ne može biti prijateljem protivnika katoličke vjere i čovjeka, koji ne mari za vjeru. S pokvarenim ljudima, koji u svojoj zloći vjeru grde, preziru i hule, ne smije se Orao nikako družiti. S onima koji nisu po sebi zli, ali ne poznaju vjere ili su prema njoj ravnodušni ili nehajni, treba Orao u susretu uvijek jasno pokazati svoje uvjerenje; a ako može, neka ih nastoji uputiti, razuvjeriti i privesti u krilo sv. Crkve. Ali njegov dobri primjer u savjesnom vršenju vjerskih i drugih orlovskih dužnosti najviše će djelovati na sve one, koji nisu zla srca.

4. Kakvo mora biti međusobno prijateljstvo Orlova?

Međusobno prijateljstvo Orlova mora biti zbiljsko, iskreno i postojano.

5. Kada je međusobno prijateljstvo Orlova zbiljsko?

Međusobno je prijateljstvo Orlova zbiljsko ako se međusobno pomažu u svakoj stvari, ne samo u društvu i u društvenim pitanjima, već i kod kuće, u javnost i u tuđini.

6. Kad je međusobno prijateljstvo Orlova iskreno?

Međusobno je prijateljstvo Orlova iskreno,

ako nije samo na jeziku, već i u srcu;

ako Orlovi ne skrivaju među sobom svojih misli, već jedan drugome priznaje svoje pogrješke, jedan drugoga poučava i upozorava kad što pogriješi.

7. Kad je međusobno prijateljstvo Orlova postojano?

Međusobno je prijateljstvo Orlova postojano ako se Orlovi među sobom poštuju, ljube i vazda zbiljski pomažu, u svakoj zgodi i potrebi ne traže međusobnih zadjevica, a posvade li se, brzo se pomire i ne prestaju se ljubiti ni onda ako ih udes razdijeli.

8. Kakvoga se prijateljstva moraju Orlovi čuvati?

Orlovi se moraju čuvati krivoga prijateljstva.

9. Kada je prijateljstvo krivo?

Prijateljstvo je krivo ako jedan drugome laskamo, jedan drugoga uzdižemo, prešućujemo jedan drugome mane, prikrivamo naopaka djela prijateljeva na duševnu štetu sebi i njemu, na štetu drugima ili čitavoj organizaciji ili ako štoviše prijatelja u rđavim mislima i djelima podupiremo i potičemo.

10. Kako daleko seže međusobno prijateljstvo unutar organizacije?

Međusobno se prijateljstvo Orlova proteže na sve Orlove bez razlike staleža i kraja.

11. U čemu se pokazuje međusobno prijateljstvo unutar organizacije?

Međusobno se prijateljstvo Orlova unutar organizacije pokazuje navlastito u tome

da jedan drugoga, osobito stariji mlađe, poučavaju o nakanama i svrsi organizacije;

jedan drugome predočuje dužnosti što ih imaju prema društvu i pomažu ih jedan drugome vršiti;

jedan drugoga potiče na krjepostan život;

jedan drugoga čuva od rđavih utjecaja, smutnji, grijeha i protivničkih nakana;

da se čuvaju prepiraka;

da se međusobno bez zavisti takmiče u plemenitosti, dobroti i odlučnosti.

12. U čemu se međusobno prijateljstvo Orlova pokazuje izvana?

Međusobno se prijateljstvo Orlova izvana osobito pokazuje da se jedan prema drugome, i u društvu i u javnosti, vladaju dostojno, jedan drugoga ne vrijeđa; vazda govore pristojno pa i onda kad su sami;

što se tiče društvenih ciljeva, odredaba i odluka i uopće načela i djelovanja naše organizacije, da nastupaju protiv svakoga i u svakome slučaju solidarno (složno), da se na čast Orla svuda i bez straha vazda zauzimaju i ne daju da itko njihovoga druga bez razloga vrijeđa ili mu škodi;

da istu solidarnost (slogu) pokazuju protiv protivnika, ne samo kad se radi o Orlu, već uopće za načela i čast svih katoličkih organizacija;

da vani i u najtežim prilikama vazda pokazuju slogu i jedinstvo pa ni pod kojim uvjetom ne iznose u javnost sporove koji možda nastanu među njima;

da jedan drugoga ne ogovara, ne ocrnjuje i ne govori mu iza leđa niti ga ponižava pred drugima.

13. Kada i komu mora Orao otkriti Orlove mane?

Na mane i pogrješke što ih opazi Orao na Orlu, neka najprije upozori onoga koji ih čini i neka ga ljubazno opomene i pokuša poboljšati. Neka se kod toga sjeti da je Isus Krist zapovjedio da oprostimo bratu sedamdeset puta sedam. Samo onda ako drug tvrdoglavo ostane kod svojih pogrješaka, ako smućuje i zavodi druge svojim vladanjem, ako glasinama, koje se o njemu šire, riječima i djelima škodi društvu i njegovim uzvišenim ciljevima, sveta je dužnost svakoga da upozori najprije duhovnoga vođu, odnosno odbor, ali neka štoviše nastoji da se za stvar po mogućnosti u javnosti ne sazna i da se krivcu to manje škodi. Samo velike i javne opačine, koje bi mogle i druge okužiti i zavesti, neka se javno žigošu i pokažu u svoj grdobi.

14. Koji su razlozi za međusobno prijateljstvo Orlova?

Razlozi za međusobno prijateljstvo Orlova jesu: svijest da samo složno možemo doći do velikoga cilja i uzvišene svrhe naše organizacije;

primjer što nam ga daju protivnici, koji su za slabu stvar po svemu svijetu u međusobnoj vezi i ujedinjeni, dok se katolici za dobru stvar premalo međusobno udružuju;

vjera da su naše duše slika Božja, oprane krvlju Isusa Krista, namijenjene za vječnu slavu i spasenje i zato vrijedne međusobne ljubavi i štovanja;

a konačno primjer našega Gospodina Isusa Krista, koji je iza Boga i svoje svete Majke, najviše ljubio svoje učenike i nazvao ih svojim prijateljima.

15. Koja je podloga međusobnome prijateljstvu Orlova?
Podloga je međusobnome prijateljstvu Orlova nesebičnost.

3. Nesebičnost, požrtvovnost i poniznost

1. Što zahtijeva od Orla nesebičnost?

Nesebičnost zahtijeva od Orla da u svakoj stvari gleda prije svega na slavu Božju i njegove svete Crkve, na slavu cjelokupne Katoličke akcije i orlovske organizacije napose, a ne na svoju vlastitu korist i udobnost.

2. Čime se Orao najbolje pokazuje nesebičnim?

Orao se najbolje pokazuje nesebičnim ako radi za dobru stvar, podupire je i pospješuje, koliko samo može, bez obzira na osobne žrtve,

ako pri tom ne ište nikakva dobitka, pa ni časti ni hvale;

ako radi za kršćanske uzore ustrajno i veselo, pa i onda ako ga protivnici ismijavaju ili ga u radu sprječavaju, ili ako vlastiti sumišljenici ne priznaju njegova rada i truda.

3. U čemu je cvijet i vrhunac nesebičnosti?

Cvijet i vrhunac nesebičnosti jest požrtvovnost.

4. Kad je Orao požrtvovan?

Orao je požrtvovan, ako je uvijek spreman raditi za orlovske svrhe i ciljeve, žrtvovati što više može za sreću subraće te za širenje i utvrđivanje katoličke svijesti, i s tim u vezi, raditi za narodni napredak.

5. Što je glavni zadatak nesebičnoga i požrtvovnoga Orla?

Poglaviti je zadatak nesebičnoga i požrtvovnoga Orla širiti među mladeži i narodom smisao za nesebičnost i požrtvovnost.

6. Kako Orao najbolje širi smisao za nesebičnost i požrtvovnost?

Orao širi najbolje smisao za nesebičnost i požrtvovnost ako u tome sam daje uzoran primjer.

7. Što je protivno nesebičnosti?

Nesebičnosti je protivna sebičnost, lakomost, slavohleplje i hvalisanje.

8. Koje krjeposti pomažu i čuvaju nesebičnost?

Nesebičnost pomažu i čuvaju dvije kreposti: zanos za dobru stvar i poniznost.

9. Što mora raditi Orao da mu ne jenja i ne ugasne zanos za dobru stvar?

Da mu zanos za dobru stvar ne jenja i ne ugasne, mora Orao redovito i marljivo pribivati društvenome životu i radu; sve svoje dužnosti ima vršiti savjesno, a ne smije zanemarivati ni najmanjih;

mora rado i često primati svete sakramente i moliti se da vazda raste u milosti.

10. Što zahtijeva od Orla poniznost?

Poniznost zahtijeva od Orla da ne precjenjuje svoj rad; štogod radi, da radi sa sviješću kako je samo izvršio svoju dužnost i da se vazda sjeća kako je on samo puko oruđe u Božjim rukama.

11. Da li je poniznost u protimbi s natjecanjem s drugima?

Poniznost nije nipošto u protimbi s natjecanjem s drugima, naprotiv je samo pospješuje; zato mora svaki Orao težiti što više dobra učiniti i nastojati da u tome jedan drugoga natkrili.

12. Kako će se Orlovi međusobno takmiti u dobru?

Orlovi će se takmiti međusobno u dobru, ako svaki bude radio što više može, a kod toga da ne pripisuje zasluge sebi već dobroj stvari i Bogu koji svemu dobru daje rast i bez kojega se ne može ništa dobro učiniti.

13. Što je protivno poniznosti?

Poniznosti je protivna oholost.

14. Što je oholost i kamo vodi?

Oholost je najveći grijeh i majka svega zla te je put k svim grdobama i grijesima, a najprije k lažljivosti. Zato mora Orao osobito nastojati ljubiti istinu.

4. Ljubav k istini i iskrenost

1. Što traži od Orla ljubav prema istini?

Ljubav prema istini traži od Orla da u svemu i svuda, svakome i u svim prilikama, govori samo čistu istinu.

2. Čim pokazuje Orao ljubav prema istini?

Orao pokazuje ljubav prema istini,

ako svaku laž uništava;

duhovnim savjetnicima, starijima, poglavarima, društvenim vođama ne prikriva ništa, već se u njih pouzdava u svakoj stvari;

uči druge da ljube i štuju istinu.

3. Je li dopušteno protivniku lagati?

Ni pred protivnikom nije dopušteno lagati; to manje što Orao baš pred protivnicima mora svijetliti dobrim djelima.

4. Što treba učiniti Orao, ako protivnik hoće doznati što mu ne treba?

Ako te protivnik upita čega ne smije doznati na štetu naše stvari njezina uspjeha, muči, ili se ukloni pitanju ili reci da na to ne možeš i ne ćeš odgovoriti.

5. Je li dopušteno radi dobre stvari protivnika varati?

Protivnika nije dopušteno varati ni radi dobre stvari; ali smijemo ostaviti protivnika u sumnji, krivim mislima da se vara pogledom na naše stvari, štoviše moramo i učiniti i to da mu njegov naum protiv nas ne uspije. To nije prijevara.

6. Kakvu posebnu dužnost ima Orao s obzirom na ljubav prema istini?

S obzirom na ljubav prema istini dužan je Orao posebice, osobito mlađe drugove i najmlađe članove, učiti ljubiti istinu, a mrziti na laž.

7. Što je protivno ljubavi prema istini?

Ljubavi prema istini protivna je lažljivost, himba i pretvaranje.

8. Kakvim mladićima u Orlu bezuvjetno nema mjesta?

U Orlu bezuvjetno nema mjesta sebičnjacima, lažljivcima, himbenicima i pretvaračima.

9. Što je cvijet ljubavi prema istini?

Cvijet je ljubavi prema istini iskrenost.

10. Kako pokazuje Orao iskrenost?

Orao pokazuje iskrenost time

da svojih mana i pogrješaka ne sakriva i ne gradi se ljepšim, nego što doista jest;

da se trsi uništiti mane i teži za svetošću;

da ništa ne odlučuje i sklapa drugima iza leđa na njihovu štetu ili štoviše na štetu zajedničke stvari;

da svoje mišljenje kaže ravno u oči i bez okolišanja sumišljeniku kao i protivniku;

da se ne ulaguje i ne nastoji puzavošću pridobiti sklonost drugih;

da brani istinu odvažno, stajalo ga što mu drago.

11. Što slijedi iz ljubavi prema istini?

Iz ljubavi prema istini slijedi ljubav prema pravici.

5. Ljubav prema pravici

1. Kad je Orao pravedan?

Orao je pravedan ako svakome uvijek priznaje i daje što ga ide i na što ima pravo.

2. Čime pokazuje Orao upravo posebice pravednost?

Orao pokazuje posebice pravednost time

da svakome čovjeku priznaje njegove dobre strane i zasluge, bio to sumišljenik ili protivnik;

nikome ne odriče ni najmanje stvari na koju ima pravo; prava drugih čuva jednako kao i svoja;

osobito se svagdje i u svim prilikama zauzima odlučno za pravo potištenih, siromaha i slabijih, koji se sami ne mogu ili ne smiju ili ne znadu braniti ili uopće ne vide, da im se radi krivo.

3. Koga obuhvaća pravednost?

Pravednost obuhvaća sve ljude bez razlike. Zato bi morao Orao biti pravedan i prema sumišljeniku i prema protivniku, prema zemljaku i prema tuđinu, prema bogatašu i prema siromahu.

4. Po čemu se osobito poznaje Orlova pravednost?

Orlova se pravednost poznaje osobito po tome, što Orao ne trpi u blizini svojoj ni najneznatnije krivice, događala se gdje mu drago i komu drago, kuša je odstraniti ili bar nepravednika ožigosati.

5. Prema komu mora Orao u prvome redu pokazivati pravednost?

Orao mora u prvome redu pokazivati pravednost:

prema svojim vlastitim drugovima u društvu time da poštuje i brani prava svakoga i najmanjega člana;

prema siromasima, sirotama, slaboumnima i onima koje najviše gnjave i progone jer je to prava i muževna pravednost, ako se zauzmemo za one koji uživaju najmanje zaštite;

prema protivnicima i to tako da brani protivnika ako mu se dogodi krivica, pa i protiv sumišljenika koji mu je nanese, jer pravednost ne pozna ni razlike mišljenja;

prema puku i vlastitome narodu, ako ga gaze i uništavaju vjerski, gospodarski i narodni protivnici.

6. Kakva mora biti Orlova pravednost?

Orlova pravednost mora biti zbiljska, t. j. Orao mora nastojati da krivici ne samo uđe u trag, kudi je i otkriva, već je i odstrani.

7. Što je najznamenitiji zadatak pravednoga Orla?

Najznamenitiji je zadatak pravednoga Orla

da osjećaj i smisao za pravednost širi i među drugovima i među svim slojevima naroda;

da narod uči pravicu ljubiti i nikome ne nanositi štete i krivice;

napose da narod oduševljava, neka svjesno čuva kako svoja prava, tako i dužnosti u vjerskom, socijalnom (društvenom) i narodnom obziru.

8. Što mora Orao vazda imati na pameti s obzirom na pravednost?

Orao mora vazda imati na pameti da je pravednost njegova najveća odlika, zato što je pravednost temelj njegovu radu u javnosti, a to je u prvome redu vjersko, zatim prosvjetno, socijalno, gospodarsko podizanje hrvatskoga puka.

IV.

ZNAČAJNOST

1. Što je prijeko potrebno da Orao živi krjeposno i radi prema načelima orlovske organizacije?

Da Orao živi krjeposno i radi prema načelima orlovske organizacije, prijeko je potrebna značajnost.

2. Kada je Orao značajan?

Orao je značajan ako se u svojem življenju i djelovanju dosljedno i ustrajno vlada prema jasno spoznanim načelima.

3. Što je potrebno za značajnost?

Za značajnost je potrebna jasna spoznaja katoličkih načela, dosljednost i ustrajnost u njihovu izvađanju.

4. Kako će orao najbolje zadobiti, sačuvati i utvrditi jasnoću u načelima?

Jasnoću će u načelima Orao najbolje zadobiti, sačuvati i utvrditi ako savjesno vrši svoje orlovske dužnosti, marljivo i redovito sudjeluje u društvenome životu i neumorno radi u duhu orlovske organizacije.

5. Kako Orao dosljedno i ustrajno izvađa u životu jasno spoznata načela?

Jasno spoznata načela izvađa Orao u životu dosljedno i ustrajno ako vazda i svuda živi i radi tako kako mu nalaže njegovo katoličko uvjerenje i uzori orlovske organizacije, te se od tih načela ne odriče ni za dlaku, bile poteškoće ne znam kakve, makar mu se bunila i vlastita narav.

6. Što je podloga značajnosti?

Podloga je značajnosti odlučnost i čvrsta volja.

7. Zašto treba odlučnosti i čvrste volje?

Odlučnosti i čvrste volje treba zato što se izvađanju naših načela protive neprijatelji kršćanstva, a krjeposnome životu vlastita narav i njeni rđavi nagoni.

8. Čime pokazuje Orao odlučnost i čvrstu volju protiv vanjskih neprijatelja?

Orao pokazuje odlučnost i čvrstu volju protiv vanjskih protivnika tim

da bez straha od postiđivanja i progona, u svim prilikama uvijek i dosljedno (bezobzirce) pobija rad protivnika vjere i naroda;

potkopava njihov utjecaj, napore i pokuse ustrajno i u svakom slučaju;

otkriva neprestano narodu njihove nakane.

9. Kako pokazuje Orao odlučnost i čvrstu volju prema vlastitim rđavim nagonima?

Orao pokazuje odlučnost i čvrstu volju prema vlastitim rđavim nagonima time što se neumorno vježba u savladavanju sama sebe.

10. Kako se Orao vježba u savladavanju sama sebe?

Orao se vježba u savladavanju sama sebe tako

da slabe strasti i nagone u sebi zatre odmah čim se pojave; svoje misli i pamet od grješnih i ružnih stvari odvraća neprestance i u svakoj prigodi pa im ni za tren ne da mjesta u duši;

da se strasti i zločestoj misli, ako se već naselila u srcu, opire i bori se s njom dok je ne prevlada;

da se za to marljivo moli, prima svete Sakramente;

da neumorno radi, uči se i marljivo sudjeluje u društvenome životu, da se ne poda lijenosti koja je majka svih opačina;

prigodice se odriče i dopuštenih stvari, npr. pušenja, pića i kakve druge udobnosti, zabave ili navike da se tako vježba u svladavanju vlastite naravi.

11. Kako se Orlovi u svome društvu vježbaju u svladavanju samih sebe?

Orlovi se u svome društvu vježbaju u svladavanju samih sebe time

da se strogo i bezuvjetno drže discipline (stega) i u najmanjoj stvari;

da se članovima nikada ne da prilika za ljenčarenje i besposlicu; da se priređuju izleti i vježbe koje će članove naučiti ustrajnosti;

da se bezobzirce zatire nemuževna mekoputnost, raskoš u odijelu, mušičavost, slatkoća, plačljivost, osjetljivost i želja za udobnošću;

da će rano raniti i odriješito se dići sa ležaja;

da ne popušta nikad i nikome u onomu što se tiče načela, rada i programa naše organizacije, u vjerskome, a zatim u prosvjetnome i tjelovježbenome pogledu;

da se nemilice vazda iz udruženja trijebe oni koji svojom lijenošću daju slab izgled, šire duh samovolje i nepokornosti te kvare druge svojom pokvarenošću.

12. Koji su najgori neprijatelji orlovske značajnosti, svladavanja samih sebe i discipline?

Najljući su neprijatelji orlovske značajnosti, svladavanja sebe i discipline: lijenost, samovolja, mušičavost i mekoputnost.

13. Što se među Orlovima posebice ne smije trpjeti?

Među Orlovima se posebice i ni pod kojim uvjetom ne smije trpjeti mekoputnost, jer mekoputnost dušu naglo i sigurno iskvari i podruje temelje zdravoga ćudorednog življenja.

14. Po čemu se poznaje mekoputan duh u mladića?

Mekoputan se duh u mladića prepoznaje osobito po tome što je previše osjetljiv, sve obraća na se, osjeća se od svih prezrenim i progonjenim, ište pohvale, raspojasano se veseli pa se odmah opet rastuži i plače, pokazuje nezdravu slatkoću i preveliku čuvstvenost, prerado se tuži i razgaljuje svoju dušu pred svakim u svakoj prilici, ne mari dosta za istinite razgovore i za jedro štivo, previše traži samoću, nema smisla za disciplinu, hoće da se svi prije svega obaziru na nj, puno sanjari, a malo radi, boji se napora i kuša mušičavošću ili prkosom i podjarivanjem smetati redoviti rad u društvu.

15. Što je prvi zadatak Orla u boju protiv lijenosti, samovolje, mušičavosti i mekoputnosti (razmaženosti)?

Prvi je zadatak Orla u boju protiv lijenosti, samovolji, mušičavosti i mekoputnosti, da te opačine progoni u samome društvu, ako se pojave i u tom boju ne pozna nikakva obzira.

16. Što se osniva na značajnosti i na krjeposnu življenju?

Na značajnosti se i kreposnu življenju osniva viteštvo.

V.

VITEŠTVO I NEPOROČNI ŽIVOT

1. U čemu se pokazuje orlovsko viteštvo?

Orlovsko se viteštvo pokazuje u plemenitomu mišljenju, u blagu srcu, discipliniranoj volji i neokaljanu življenju, pa u zanosnu djelovanju za dobro svete Crkve i svoga bližnjega.

2. Što je podloga orlovskoga viteštva?

Podloga su Orlovskoga viteštva kršćanske krjeposti i značajnost.

3. Čim pokazuje Orao plemenito mišljenje?

Orao pokazuje plemenito mišljenje time što u sebi i u drugima bezobzirce zatire svaku rđavu misao, vazda nastoji oko časti Božje i njegove svete Crkve i oko sreće ljudstva te ište samo pravicu i progoni krivicu.

4. Kako otkriva Orao blago srce?

Orao otkriva blago srce time da kroti u sebi zla nagnuća, da je spreman za dobro drugih sve žrtvovati i pokazuje samilost prema svima koji trpe nestašicu i krivicu ili lutaju u duševnoj tami i tjelesnoj bijedi. Njegovo je načelo: »Biti spreman«, to jest biti spreman učiniti bližnjemu svaki dan barem po jedno dobro djelo.

5. Po čemu se pozna na Orlu disciplinirana volja?

Disciplinirana se volja na Orlu pozna po tome što zna sam sebe vazda prevladati i drži svoje strasti na uzdi, znade jednako slušati kao i zapovijedati, radi sve promišljeno i po nacrtu, a nikada ne ruši jedinstvo u organizaciji. Zavikne li netko: »U pomoć«, Orao bez oklijevanja priskoči, ne obazirući se tko je osoba koja se nalazi u nevolji.

6. Što najbolje odlikuje Orla?

Orla najbolje odlikuje neokaljani život.

7. Kada živi Orao neokaljanim životom?

Orao živi neokaljanim životom,

ako zatire u sebi svaku nečistu misao i napast;

ako se uklanja nepristojnom govoru i namigivanju;

ako se čuva svake grješne prilike, napose rđava društva i neumjerenosti, osobito u jelu i pilu;

ako se brižno uklanja svakovrsnim zavodnicima i neprestano budi u sebi gnušanje pred njihovim djelima i niskim čuvstvima;

ako s djevojkama i ženama opći vazda s najvećim štovanjem, nikada ne vrijeđa njihovu stidljivost i osobito uvijek odlučno ustaje za djevojačku čast i čistoću;

ako posebice mladeži daje lijep primjer neokaljana življenja i osobito svoje drugove uči neprestance ljubiti čistoću;

ako se žarko moli i neumorno prosi od Boga milosti da prevlada sve napasti;

ako nije sladokusac i ne govori o užicima jela i pića.

8. Po čemu se osobito pozna da Orao ljubi i štuje čistoću?

Da Orao ljubi i štuje čistoću, pozna se osobito po tome da s djevojkama opći pristojno, sa štovanjem i sramežljivo.

9. Kako Orao, družeći se s djevojkama, pokazuje pristojnost, štovanje i sramežljivost?

Orao se treba odgojiti za Kristova junaka i zato se treba najviše i redovno družiti s mladićima, svojim drugovima – Orlovima. Kad ga obiteljske, društvene i životne prilike dovedu u susret s djevojkama, treba se držati ovoga:

Pristojnost, štovanje i sramežljivost pokazuje Orao družeći se s djevojkama posebice time

da se u njihovoj nazočnosti osobito čuva svake nepristojne riječi i izraza;

da se prema njima vazda vlada muževno, a ne ulaguje se i ne gizda;

da djevojke navodi na plemenite i lijepe misli i čuva i brani njihovu djevojačku čast, kako dolikuje katoličkom mladomu vitezu;

da nikada ne pleše nepristojne plesove ili one koji ga navode na grijeh;

da im daje dobre knjige, novine i časopise na čitanje;

nastoji da se djevojke upišu u kakvo vjersko ili katoličko prosvjetno društvo;

da izabire vazda samo društvo poštenih djevojaka koje su posvuda na dobru glasu.

10. Koga mora Orao najviše poštivati?

Osim svoje vjere, Orao mora najviše poštivati uzorne katoličke žene i majke koje se žrtvuju za obitelj i trpe za svoju djecu pa ih odgajaju u bogoljubnosti koja je izvor vječnoj i vremenitoj sreći za pojedinca i narod.

VI.

LJUBAV PREMA SVETOJ CRKVI

1. Što je dužan Orao svetoj Crkvi?

Orao je dužan svetoj Crkvi sinovsku odanost i ljubav.

2. Tko su zastupnici svete Crkve u Orlovskoj organizaciji?

Zastupnici su svete Crkve u Orlovskoj organizaciji orlovski duhovnici, a to su

u pojedinim društvima oni svećenici, koje imenuje biskup u svojoj biskupiji;

to je također onaj svećenik, koga imenuje episkopat za cijeli »Hrvatski Orlovski Savez«.

3. Koje mjesto zapada svećenike u Orlovskoj organizaciji?

Svećenike zapada u Orlovskoj organizaciji najčasnije mjesto, jer su oni u njoj zastupnici crkvene vlasti. Njihova je zadaća da bdiju nad vjerskim i ćudorednim životom članova i društva i bodre ih za vršenje Orlovskih dužnosti.

4. Što još diči Orla viteza osim duboke i zanosne ljubavi prema svetoj rimokatoličkoj Crkvi?

Osim duboke i zanosne ljubavi prema svetoj rimokatoličkoj Crkvi diči Orla viteza briga za vječnu i vremenitu sreću vlastitoga naroda.

VII.

LJUBAV PREMA NARODU I NARODNE DUŽNOSTI ORLA

1. Što duguje Orao svome narodu?

Orao svome narodu duguje duboku ljubav.

2. Što zahtijeva od Orla ljubav prema narodu?

Ljubav prema narodu zahtijeva od Orla da se za pučke potrebe i težnje vazda živo zanima;

da narodu, gdje može, zbiljski pomaže, obrazuje ga, osobito širi smisao za vjerske, prosvjetne i gospodarske organizacije u narodu;

da puk upozorava na njegove mane, pa ih kuša odstraniti;

da gospodarski i kulturno slabije slojeve, siromahe, patnike i sirote vazda brani protiv jačih i nepravednika;

da posebice osvješćuje one, koji nisu svjesni da im se nanaša nepravda na vjerskom, zatim prosvjetnom, narodnom i gospodarskom polju.

3. Za što se mora Orao u prvome redu zauzimati kada se radi o narodu?

Što se tiče naroda, Orao se mora u prvome redu zauzimati za to da mu se ne krati sloboda da svoju vjeru upoznaje i po njoj se u privatnom i javnom životu ravna; nadalje se mora trsiti oko socijalnog i gospodarskoga podizanja takozvanih nižih slojeva i za napredak naroda na podlozi materinjeg jezika i njegovih narodnih osobina.

4. Kako se mora Orao zauzimati za vjersku slobodu naroda?

Orao se mora za vjersku slobodu naroda zauzimati tako, da s jedne strane odbija navale protivnika koji hoće narod otuđiti kršćanstvu i nametnuti mu protiv njegove savjesti protuvjerske zakone, a s druge strane da u narodu širi vjersku naobrazbu i svijest, treba vjerske svetinje svaki čas protiv svih navala, došle otkuda mu drago, posve odlučno i požrtvovno braniti.

5. Koje su vjerske svetinje naroda što ih mora Orao baš posebice braniti?

Vjerske svetinje naroda, što ih mora Orao braniti upravo posebice, jesu u prvome redu kršćanska škola i kršćanska ženidba, a prije svega sloboda svete Crkve i njenih službenika te svih katoličkih ustanova i društava.

6. Koja je najbolja obrana za vjersku slobodu?

Najbolja je obrana za vjersku slobodu ako Orao narod u svakoj prigodi podučava i oduševljava;

brani vjeru svojih otaca i potpomaže svećenstvo u radu;

živo se zauzima za osnivanje katoličkih vjerskih, prosvjetnih i gospodarskih društava te svakom prilikom potpomaže Katoličku akciju i sva ona društva koja su u njoj učlanjena;

da narod svoju vlastitu djecu u što većem broju šalje u sjemeništa jer su narodi bez brojnoga i dobroga svećenstva osuđeni na propadanje;

zauzima se za katolički tisak.

7. Kako se mora Orao zauzimati za gospodarsko i socijalno podizanje naroda?

Orao se mora za gospodarsko i socijalno podizanje naroda zauzimati tako,

da puk obrazuje gospodarski i osobito ga podupire te sudjeluje pri osnutku gospodarskih, stručnih te novčanih organizacija, koje su osnovane na kršćanskim temeljima,

da se posebice trudi za napredak seljaštva,

da sam napreduje gospodarski, širi smisao za štedljivost i trijeznost te sudjeluje u svakom pokretu koji ide za tim da se pomognu gospodarski slabiji slojevi.

8. Kako izvršava Orao pojedince svoj gospodarski zadatak u narodu?

Orao izvršava svoj gospodarski zadatak među pukom pojedince da sâm gospodari vrijedno, savjesno i napredno te tako odgaja i svoju družinu, ako je samostalan;

marljivo sudjeluje u gospodarskim društvima svoga kraja, podupire katoličke seljačke i radničke stručne organizacije i osobito pospješuje gospodarski napredak u svojoj općini, pa se zato posebice zanima za općinsku upravu i državno zakonodavstvo;

ako postane članom kakvoga političkog zastupstva, da osobito radi za gospodarski i socijalni napredak seljačkoga i radničkoga naroda;

svagda radi za gospodarski sporazum svih društvenih slojeva, kako nalaže kršćanska pravednost i ljubav, i kako je to papa Leo XIII. izrazio u svojoj enciklici »Rerum Novarum«.

9. Kakve dužnosti ima hrvatski Orao prema svomu narodu u narodnom obziru?

Hrvatski Orao ima prema svom narodu u narodnom obziru ove dužnosti:

mora se svagda i svuda zauzimati za to da se u svim školama obvezno poučava vjeronauk;

mora se svagda i svuda zauzimati za to da se hrvatski narod kako cijeli, tako i pojedinci obrazuju i školuju na materinjemu jeziku;

mora se sa svom odlučnošću trsiti da države i tuđe narodnosti priznaju i poštuju vjerska, kulturna i narodna prava hrvatskoga naroda i svakoga njegova pojedinca, u svojoj i u tuđoj državi;

usto mora od oblasti i države zahtijevati posebno da štiti hrvatske narodne manjine od svakoga nasilja koje bi mu nanosila tuđa većina.

10. Kako mora hrvatski Orao raditi za narodna prava svoga naroda?

Hrvatski Orao mora za narodna prava svoga naroda raditi tako

da u njemu učvršćuje vjersku svijest, katoličku vjeru i vjerske običaje, u čemu je najbolja i najčvršća osnovica za održanje svakoga naroda;

da uči narod da mora poštivati sâm sebe i svoja prava;

da odlučno odbije sve one izrabljivače koji narodu obećavaju zemaljski raj, a sami ne živu po zapovijedima Boga i njegove svete Crkve;

da puk osobito gospodarski organizira protiv svake lihve i odiranja;

nastoji da se svuda osnivaju na katoličkim temeljima vjerska, prosvjetna, đačka, orlovska (omladinska) društva.

11. Čega se mora Orao brižno čuvati radeći za narodna prava?

Radeći za narodna prava mora se Orao brižno čuvati,

da ne bi za narod samo vikao, izazivao i samo se za nj riječima oduševljavao;

da u borbi za svoja prava ne bi tuđim narodima nikada, ni pod kojim uvjetom, ni u kojoj prigodi nanio nikakve krivice.

12. Zašto se tuđemu narodu u boju za vlastita narodna prava ne smije nanositi nikakva krivica?

U boju za vlastite narodne pravice, ne smijemo tuđemu narodu nanijeti nikakve krivice, sve ako nam on nanosi krivicu za krivicom, jer nam zapovijed Božja zabranjuje zlo vraćati zlim i jer znamo da će se svaka krivica kad tad stalno osvetiti onome tko je učini.

13. Kakvo je oružje najuspješnije u boju za narodno pravo?

U boju za narodno pravo najuspješnije je oružje duboka vjernost, osjećaj za kršćansku pravičnost i ljubav, gospodarska snaga i politička narodna svijest.

14. Što je svrha borbe za narodno pravo?

Svrha borbe za narodna pravo jest da se **naš** narod uzmogne, na osnovi svoga jezika i kulture, na svoje dobro mirno razvijati i tako izvršiti onu zadaću koju mu je sam Bog namijenio i koju je vršio odvajkada, otkako je dobio častan naziv »antemurale Christianitatis«.

15. Čemu se Orao mora u narodnom obziru uklanjati?

Orao se mora u narodnom obziru uklanjati i narodnoj mlakosti i mržnji na druge narode.

16. Što je prijeko potrebno za uspješno narodno djelovanje?

Za uspješno narodno djelovanje potreban je život prema načelima svete Crkve, smisao za katolički obiteljski život, za ljepotu domovine, za bistrinu duha i napokon za tjelesno zdravlje.

VIII.

TJELESNO ZDRAVLJE I SMISAO ZA KUĆU I OBITELJ

1. Zašto se mora Orao skrbiti za tjelesno zdravlje?

Orao se mora skrbiti za tjelesno zdravlje zato, jer zdrava duša, krepka volja i bistar um prebiva redovito samo u zdravom tijelu.

2. Kako Orao njeguje i utvrđuje tjelesno zdravlje?

Tjelesno zdravlje njeguje i utvrđuje Orao,

ako kod kuće marno, ustrajno i rado radi i nikada se ne ulijeni;

ako živi umjereno, trijezno i čisto;

ako se prije svega čuva pijančevanja i nečistoće koji su najljući neprijatelji tjelesnoga i duševnoga zdravlja;

ako utvrđuje svoju volju, prevladava zla nagnuća i svuda se podlaže disciplini, jer čvrsta volja blagodatno djeluje i na tijelo;

ako i među narod širi smisao za čistoću, zdravlje i za učvršćivanje tijela;

ako redovito vježba tijelo, rado se giblje na slobodi i ljubi prirodu.

3. Što je najznamenitije kod tjelovježbe osim tjelesnoga vježbanja?

Osim tjelesnog je vježbanja kod tjelovježbe najznamenitiji odgoj volje pomoću stroge discipline i vježbanje razuma da se tjelovježbač nauči hitro i oštro misliti.

4. Čime se kod tjelovježbe najbolje odgaja volja i vježba razum?

Kod tjelovježbe se najbolje odgaja volja i vježba razum time da i vježbači i članovi drže strogi red u svakoj stvari, uče se na pokornost, svaki čas su pozorni sve izvršiti na mig točno i hitro, a da su vazda dobre volje.

5. Kako njeguje i čuva Orao dobru volju?

Dobru volju njeguje i čuva Orao najbolje tako da se čuva svakoga grijeha, ponajprije nečistoće, kroti u sebi osobito mušičavost i strah, radi Boga sve nevolje i poteškoće rado podnosi, vazda sudjeluje u životu društva i radi marljivo od zore do mraka, jer nerad rađa tugaljivost.

6. Je li tugaljivost opasna?

Tugaljivost je veoma opasna, jer slabi tijelo, otima veselje za posao, njeguje oholost i vodi do očaja i do svih grijeha.

7. Koja je žalost dopuštena?

Dopuštena je i prava žalost radi vlastitih grijeha jer ne rađa besposlice, već čovjeka pobuđuje da se poboljša i sve više usavršava.

8. Što označuje zdrava i bistroumna Orla?

Zdrava i bistroumna Orla označuje osobito da ljubi domaće ognjište, rodni dom i grudu, domaće običaje i ljepotu domovine.

9. Čime pokazuje Orao ljubav prema domaćemu ognjištu?

Orao pokazuje ljubav prema domaćemu ognjištu time da svoje starije poštuje i sluša, rado radi kod kuće i brine se za napredak gospodarstva, ne seli u tuđinu i brani domaći kraj i domaće poštenje od štetnih dojmova što dolaze izvana.

10. Kako Orao njeguje i čuva ljubav prema domaćoj zemlji i domaćemu životu?

Orao njeguje i čuva ljubav prema domaćoj zemlji i domaćemu življenju tako da proučava domaću crkvenu i narodnu povijest, zanima se osobito za povijest svoje općine i župe, putuje po hrvatskim krajevima, budi u sebi samilost za narodne jade i kuša pomagati zemljacima, gdjegod može, savjetom i radom.

11. Čime pokazuje Orao najbolje ljubav prema domaćemu ognjištu?

Ljubav prema domaćemu ognjištu pokazuje Orao najbolje time da poštuje i njeguje pošteni obiteljski život.

12. Kako mora Orao unapređivati pošteni porodični život?

Orao mora unaprjeđivati pošteni obiteljski život time

da daje sâm lijep primjer ljubavi i štovanja prema svojim starijima;

da ih nikad ne žalosti rasipnošću, pijančevanjem, noćarenjem i nečistim životom;

da veoma časti posebice majku i vrijednim radom pospješuje napredak domaće kuće i posjeda;

ako sam osnuje ognjište, osim da ga Bog zove po celibatu na stazu savršenstva, uzme za ženu samo poštenu, bogoljubnu i štedljivu djevojku koja se razumije u gospodarstvo i gleda na red i čistoću;

da svoju ženu duboko štuje i ljubi, a djecu odgaja u posluhu i strahu Božjemu;

da živi sa svim susjedima u miru i sudjeluje sa svima za dobro i napredak domaćega kraja.

13. Što nadasve odlikuje domoljubnoga i bogoljubnog Orla?
Domoljubnoga i bogoljubnog Orla odlikuje nadasve kršćanska ljubav i milosrđe prema sirotima, ubogarima, bolesnicima i uopće prema svima što trpe oskudicu.

IX.

KRŠĆANSKA LJUBAV I MILOSRĐE

1. Je li kršćansko milosrđe prema siromasima i patnicima potrebno?
Kršćansko je milosrđe prema siromasima i patnicima potrebno jer je Isus Krist rekao da će samo milosrdni doseći milosrđe kod nebeskoga Oca.

2. Čime pokazuje Orao milosrđe prema bijednicima?
Orao pokazuje milosrđe prema bijednicima time da im kuša pomagati savjetom, radom ili ljubaznom riječi i utjehom, ako ne može drukčije, a napose je pred Bogom zaslužna milostinja.

3. Zapovijeda li Bog milostinju?
Bog zapovijeda milostinju, a apostol je zove novom i kraljevskom zapovjedi kršćanstva, pa veli da se po toj kršćanskoj ljubavi i milosrđu pozna, je li tko pravi Kristov učenik.

4. Je li milostinja zaslužna?
Milostinja je zaslužna jer, kaže sveto Pismo, da uz molitvu i post, milostinja najbolje odstranjuje grijehe pa je zove zajmom koji će Bog vratiti s obilatim kamatama.

5. Tko je najveći uzor milosrđa?
Najveći uzor milosrđa je Isus Krist, koji je siromahe, sirote i bolesnike ljubio neizrecivo i pomagao im.

6. Kako da Orao iskazuje tjelesnu milostinju?
Orao neka iskazuje tjelesnu milostinju time da, prema prilikama i koliko može, siromahu u prvoj nevolji pomaže ili što dade, ne uskrati prosjaku koji je potreban kruha i jela, primi putnika koji je umoran i siromašan, u ime Kristovo rado pohađa bolesnike kada uzmogne, a osobito

se, koliko može, smiluje na udovice te dječicu i na sirote koje su nedužne, a već trpe na svijetu.

7. Kako će iskazivati Orao duhovnu milostinju?

Orao neka iskazuje duhovnu milostinju time da uči neznalice, tješi žalosne, opominje grješnike i od srca oprašta onima koji ga vrijeđaju.

8. Kakva milostinja odlikuje kršćanina, a Bogu je mila?

Kršćanina odlikuje i mila je Bogu ona milostinja što je dade kršćanin Boga radi i vesela srca.

9. Mora li Orao kršćansku ljubav i milosrđe iskazivati i svojim neprijateljima i protivnicima?

Orao je dužan kršćansku ljubav i milosrđe iskazivati i svojim neprijateljima i to zato jer je Isus Krist zapovjedio da moramo ljubiti neprijatelje, jer ljubiti svoje ljude i sumišljenike nije zasluga, već one koji su nam protivni i progone nas.

10. Može li Orao još na koji način pomoći sirotinji?

Orao može još pomoći sirotinji ako se za nju moli i ako nastoji da se u njegovu kraju osnuje Društvo sv. Vinka Paulskoga koje se brine za duševne i tjelesne potrebe bijednika.

X.

ORAO I PROTIVNICI

1. Kako pokazuje Orao ljubav prema protivniku?

Orao pokazuje ljubav prema protivniku tako da mu pomaže koliko može, u svakoj potrebi i stisci, brani ga od nepravednih navala i progona, kuša ga navesti na pravi put i za nj se moli iskreno i otvoreno.

2. Koje mora Orao baš posebice držati svojim protivnicima?

Orao mora baš posebice

svojim protivnicima držati one koji hoće narod trovati nevjerom i neprijateljstvom protiv katoličke Crkve i svećenstva, pa one koji kvare mladež alkoholom, psovkom, nečistoćom, kinematografom, lošom knjigom, nepristojnim plakatima i slikama, koji gule i koriste se njegovom bijedom.

3. Mora li se kršćanska ljubav iskazivati i neprijateljima vjere, puka i mladeži?

I neprijateljima se vjere, puka i mladeži mora kršćanska ljubav bezuvjetno iskazivati.

4. Je li borba protiv neprijatelja kršćanske misli protivna kršćanskoj ljubavi?

Borba protiv neprijatelja kršćanske misli nije protivna kršćanskoj ljubavi, već je posve u skladu s kršćanskom ljubavi koja zahtijeva od nas da ljubimo Boga i duhovnu sreću naroda, pa zato da se svom snagom opiremo pokusima nevjernika i narodnih neprijatelja koji hoće pogubiti duše.

5. Kakva mora biti Orlova borba s protivnicima?

Orlova borba s protivnicima mora biti odlučna i ustrajna jer je Orao prava apostolska i viteška organizacija hrvatskoga katoličkog naroda.

6. Koji su pojedini zadatci Orla u borbi s neprijateljima katoličanstva?

Pojedini su zadatci Orla u borbi protiv neprijatelja katoličanstva među drugima i ovi:

mora progoniti časopise i knjige, kinematografe protivne vjeri, Crkvi i narodu te ljude odvraćati od njih;

mora otkrivati, pobijati i poticati narod protiv nakana i rada protivna vjeri, Crkvi i narodu protivnih društava i ustanova;

mora osobito mladež odvraćati od protivnika i takvih osoba koje kušaju svoj poriv i ugled u župi izrabiti da šire nazore protivne vjeri, Crkvi i svećenstvu;

mora odvraćati puk posebice od prostorija i krčmi gdje se sastaju osobe protivne katoličkoj misli i podrugivači duhovnika i kršćanskih društava;

mora se odlučno boriti protiv psovke i nastojati je istrijebiti;

mora ugled protivnika vjere neumorno potkopavati, njihov rad progoniti i njihove osnove za protukatoličku stvar odmah mrsiti da im trud bude u tutanj i da nailaze na sve veće poteškoće;

ako treba, neka otkrije i mane, zlobu, pokvarenost i neznanje protivnika; samo da je sve istinito i s nakanom da osramoti neprijatelje Crkve i vjere te ne uspiju njihove protunarodne namjere.

7. Kako Orao najuspješnije pobija neprijatelje kršćanske misli?

Orao pobija najuspješnije neprijatelje kršćanske misli ako na sve strane osniva kršćanska društva i u njima marljivo sudjeluje;

osobito u vlastitom odsjeku zanosno radi za uzore i za ciljeve mladenačke organizacije;

žene, djevojke i majke potiče na društveni život i oduševljava za pobjedu katoličke misli;

uzorno živi i sve više napreduje u kršćanskim krjepostima i savršenosti, krijepi svoje sumišljenike, a protivnike prevladava dobrim djelima ili ih osramoti svojim čistim i bogoljubnim životom;

8. Čega se mora Orao u boju s protivnicima posebice čuvati?

U boju se s protivnicima mora Orao čuvati posebice da na protivnika lično ne mrzi, ne krati mu nikakva djela kršćanskoga milosrđa i ljubavi, kad je u potrebi, da ga ne izazivlje, ne vrijeđa i ne traži prepiraka.

9. Što mora biti posljednja svrha boju s protivnicima?

Posljednja svrha boju s protivnicima mora biti, ne samo da se narod i mladež očuva njihovih nauka, već da i oni jednom upoznaju istinu i ugledaju svijetlo te nađu milost u dobroga i beskrajno milosrdnoga Boga.

10. Kako će se Orao uspješno boriti protiv psovke?

Orao će se uspješno boriti protiv psovke:

ako se često moli za psovače i djelima samoprijegora nastoji odvratiti srdžbu Božju od hrvatskoga naroda;

ako privatno i javno žigoše psovače kao najveće zločince naroda;

ako napokon, gdje je to moguće, traži od javnih vlasti da zabrane kletvu.

11. Kako će se Orao uspješno boriti protiv pijanstva?

Orao će se uspješno boriti protiv pijanstva ako se često moli za obraćenje pijanaca i sam nastoji dobrim primjerom djelovati na druge i odricati se češće pića i tu žrtvu prinašati Bogu;

ako predavajući i poučavajući pokaže narodu da je pijanstvo jedna od najvećih rak-rana hrvatskoga naroda koja vrijeđa neizmjerno dostojanstvo Božje i čini ga nesretnim na onome i ovome svijetu;

ako napokon, gdje je to moguće, traži od javnih vlasti da svim silama uznastoje iskorijeniti pijanstvo u narodu.

12. Kako će se Orao uspješno boriti protiv onih koji potkopavaju u narodu ugled svete Crkve i svećenstva?

Orao će se uspješno boriti protiv onih koji potkopavaju ugled svete Crkve i njenih svećenika,

ako te ljude žigoše kao prave zločince koji potkopavaju temelje na kojima stoji vremenito i vječno dobro naroda;

ako puku, kod svake prigode, rastumači da narodi bez brojnoga i dobroga svećenstva propadaju i da hrvatski narod baš zato strada od raznih zabluda i silnika jer nema dovoljno dobroga svećenstva;

ako narod neprestano potiče da šalje svoju najbolju djecu u sjemeništa;

ako napokon Orao, čiji je član i on osobno, svo svoje apostolsko djelovanje posveti Katoličkoj akciji u svojoj okolini, a napose u svojoj župi, toj prvoj stanici vjerskoga života u ljudskome društvu – i na taj način po svojim silama poradi za obnovu hrvatskoga naroda u Kristu.

D o d a t a k

POSTANAK ORLOVSKOGA POKRETA

U nizu nebrojenih organizacija, što ih je u našemu stoljeću stvorila pobjedonosna katolička misao, ističe se osobito organizacija orlovska. Orlovstvo pokazuje toliko osebujnosti i značajnih crta, da ga ne možemo usporediti ni s jednom drugom organizacijom u čitavomu katoličkom svijetu, unatoč tome što je katolička organizacija kod naprednih naroda uzorno razvijena. Takvi katolički narodi posvećuju osobitu brigu prosvjetnim društvima jer znaju da prosvjeta vodi čovjeka k istini i sreći. Takva su prosvjetna društva obično namijenjena omladini jer prosvjetu valja najviše stvarati kod omladine, dok još ona nije odabrala određeni životni put i dok još nije zagrezla u takve zablude koje priječe uspješni utjecaj prosvjete na čovjeka.

Povod katoličkoj organizaciji

Nema više od pola stoljeća, otkako se počelo kod katoličkih naroda u Europi i ostalome svijetu s udruživanjem svega što katolički misli i osjeća. Tomu je dalo povoda širenje liberalizma u prošlome stoljeću. Taj se liberalizam počeo većom brzinom širiti osobito nakon francuskoga prevrata. Tome su prevratu pripravili tlo osobito francuski filozofi 18. stoljeća, tzv. enciklopedisti.

Slobodni zidari počeli su u svim smjerovima, a osobito u štampi, borbu protiv katoličke vjere, štoviše, nastojali su prodrijeti među svećenstvo te su progonili dobre svećenike, a podupirali loše, otpale svećenike upravo onako kako to i danas čine. Taj se protuvjerski pokret još pojačao, otkako se u drugoj polovici prošloga stoljeća počela silnom brzinom širiti Marxova socijalistička nauka koja je unijela bezvjerstvo i u široke slojeve.

No, Božja Providnost nije ostavila katolike u ovim teškim i tužnim časovima. Bilo je tada mnogo malodušnih katolika koji su počeli zdvajati. No, ipak se pojavila među katolicima žestoka borbena struja koja je odlučila pošto poto povratiti čovječanstvu vjeru u Krista. Tako je započeo u

čitavoj Europi niz katoličkih pokreta. U kratkome vremenu došlo je do znatnoga preokreta u korist katolicizma. U katoličkih su naroda počeli nizati veliki muževi koji su uzeli sebi za životnu zadaću raskrinkati liberalizam i pokazati ljudima put do vječne istine. Ti su veliki ljudi uvidjeli svojom oštroumnošću da će narodi samo onda ostati vjerni Bogu i Crkvi, ako se vjera u narodu učvrsti najjačim suvremenim oružjem: organizacijom. Čim su to katolici uvidjeli, počeli su se svuda po svijetu brže bolje organizirati i stvarati pomoću organizacija novi duh i novi život među ljudima.

Čim je koji narod bio napredniji i prosvjetljeniji, tim je on prije počeo stvarati katoličku organizaciju (Belgijanci, Nijemci). U samih 10 do 20 godina prodrla je u takvih naroda katolička organizacija do najzabitijega sela.

Orlovski pokret

Prosvjetne katoličke organizacije vršile su i vrše još važniji zadatak nego li škola, jer sadašnja neutralna državna škola više odgaja samo um, a ne značaj, dok prosvjetno društvo odgaja i jedno i drugo i tako stvara potpune ljude. U prosvjetnom se društvu upoznaje omladinca s raznovrsnim znanjem i umijećem koje mu koristi u dnevnome životu.

Veliki organizatori prosvjetnih društava i vrsni poznavaoci omladinske duše došli su doskora do zaključka kako valja kod omladine osobitu pažnju posvetiti i njezinu tjelesnom odgoju, ako hoćemo da rad oko duševnoga odgoja bude uspješan i potpun. Ti su ljudi uvidjeli da je već u naravi omladine usađena težnja za gibanjem i za pokretanjem tjelesnih sila. Stoga traži omladina takav okrug ljudi i takve prilike u kojima će moći udovoljiti svojoj težnji za gibanjem. U tu svrhu stvorena je Orlovska organizacija. Ona udovoljava zdravim težnjama omladine i za duševnim i za tjelesnim odgojem. Mladi čovjek uviđa da ga njegov orlovski odsjek razumije i da se brine za njegovu sreću i za njegovu budućnost. Stoga mora omladina brzo zavoljeti takvu organizaciju. Ona smatra Orlovsku organizaciju velikom obitelji, koja je u mnogočemu podsjeća na roditeljsku kuću. Orlovsko je društvo mladome čovjeku riznica, iz koje on crpi građu za stvaranje zdrave duše i zdrava tijela.

Orlovsko je društvo u mnogim svojim bitnim svojstvima srodno omladinskome prosvjetnom društvu, ali se ipak razlikuje od njega nekim značajnim svojstvima.

Glavne značajke

orlovske organizacije, po kojima se ona razlikuje od ostalih prosvjetnih omladinskih društava, su ove:

Orlovska organizacija njeguje ozbiljno i sustavno, tj. proračunano tjelesnu vježbu, i to iz ovih razloga:

1. Ćudoredno djelovanje vježbe

Tjelesna je vježba važno sredstvo za odgoj jake volje, za suzbijanje strasti, a osobito za suzbijanje lijenosti i mekoputnosti. Tko vježba u Orlovskom društvu mora često mobilizirati sve svoje tjelesne sile da izvrši određenu gimnastičku vježbu, napose ako hoće da ta vježba bude savršena. A taj zadatak traži od čovjeka često mnogo veću uporabu volje i odlučnosti, nego li obični dnevni rad. A čim je volja jača, tim će lakše čovjek svladati i sama sebe, tj. svoje strasti i napasti. No i same strasti su mnogo slabije u čovjeka koji troši tjelesne sile, nego li u onoga koji miruje. Upravo putene strasti javljaju se najjače kod ljudi koji miruju i besposličare, jer je živčani sustav u njih odviše podražljiv, a volja oslabljena te podliježe već i lakim napastima.

2. Umno ili intelektualno djelovanje vježbe

Sustavna tjelovježba ubrzava i tjera na brže djelovanje sve tjelesne ustroje i živčani sustav. A od živčanoga sustava ovisi velikim dijelom valjanost umnih sila. Tako osvježuje i oživljuje sustavna tjelovježba umne sile. Mnogi gimnastički pedagozi naglašavaju i to da vježbe, osobito proste vježbe, uče čovjeka da brzo misli jer mora brzo izvoditi određene kretnje.

3. Tjelesno ili fiziološko djelovanje vježbe

Već od davnine su ljudi opazili, a u novije doba i znanstveno utvrdili, da se tjelesnim vježbanjem jača zdravlje i otpornost protiv bolesti. A zdravlje i dug život mora cijeniti osobito suvremeni katolik jer njemu treba jedno i drugo da uzmogne što bolje izvršiti svoj veliki životni zadatak te da može što pripravnije dočekati početak novoga života iza smrti.

Orlovski sustav tjelovježbe ne ide dakako toliko za stjecanjem kakve osobite atletske snage, koliko za usavršenjem osnovnih tjelesnih ustroja od kojih ovisi zdravlje i životna sposobnost. Po zdravlje su pak najvažnija pluća, srce i ostali unutarnji organi. Uzalud bi bilo jačati mišiće, ako centrala čovječjega tijela nije dosta jaka.

4. Disciplina

Disciplina, tj. pokoravanje društvenoj volji je osobita vrlina i značajka orlovske organizacije. Ta je vrlina kod nas još u povojima. Stoga moramo odlučno raditi da je stvorimo i odgojimo u svakom našem čovjeku,

jer valja znati da **bez jake discipline nema jake organizacije**. Svakome Orlu mora prijeći u krv svijest da disciplina služi na čast čovjeku jer, samo čovjek koji se umije pokoravati vlastitoj organizaciji, znat će se opirati tuđoj sili i nasilju.

5. Suzbijanje ljudskoga obzira

I to je specijalni zadatak orlovstva, što ga ono ima u većoj mjeri nego li ostale katoličke organizacije, da među katolicima suzbija veliku onu manu koju zovemo obično ljudski obzir. Velik se naime dio katolika boji priznati potpuno svoje uvjerenje pred onim ljudima koji nisu uvjereni katolici. Time se nanosi znatna šteta katoličkoj misli. Oni ljudi, naime, koji nisu uz nas, obaziru se osobito na to što ostali ljudi misle o vjerskim stvarima. Kad bi svaki katolik u dnevnom odnosu s ljudima iskreno i odlučno priznavao svoja načela, činio bi već time najbolju propagandu u korist katoličke misli.

Tu manu (ljudski obzir) suzbija orlovstvo uz ostalo i time, što ono priređuje javne manifestacije u kojima se dokazuje svijetu i vanjskim načinom moć katoličke misli. Omladina istupa u takvim prigodama pred javnost u orlovskoj odori i time pokazuje i vanjskim načinom da pripada katoličkoj organizaciji. Takve manifestacije podižu kod katolika ponos, samosvijest, odlučnost i borbeni duh, a privlače i one ljude, koji nisu u našemu taboru. Time se tamani ljudski obzir.

6. Bratstvo

Orlovstvo osobito njeguje **prijateljstvo** i bratski odnos među članovima. Misao bratstva i prave demokracije očituje se i u naslovu **brat** kojim se Orlovi među sobom nazivaju.

7. Isticanje Orla kao simbola idealizma

U orlovskom prosvjetnu radu mnogo se spominje i ističe Orla kao znak idealizma. Riječ idealizam znači poletnost, ili još točnije, težnju za uzvišenim mislima i djelima. A upravo orao je ona ptica, koja svojim ponosnim letom u nebeskim visinama, označuje pojam idealizma. Mladi čovjek u svojoj mašti čezne za onim visinama gdje orlovi lete jer tamo vlada svjetlost, sloboda i sunce, a to mora vladati i u duši katoličke omladine.

Zaključak

Nabrojili smo ovdje najvažnije osobine Orlovstva, iako ne sve. Već po ovim osobinama Orlovstva možemo ustvrditi da ono stvara posebni sustav života i posebnim sredstvima stvara i usavršava onaj tip omladine, što su ga do sada uspješno stvarala katolička omladinska i prosvjetna društva.

IDEOLOGIJA OMLADINSKOGA POKRETA

Rimska organizacija talijanske katoličke omladine dovršila je 21. listopada 1923. svoje organizatorske tečajeve. Dvije tisuće omladinaca pošlo je toga dana pod svojim zastavama u Vatikan da tamo čuje želje Kristova nasljednika – Svetoga Oca pape Pija XI. Govor, koji je naš uzvišeni glavar tom prilikom održao, od tolike je važnosti za omladinski pokret cijeloga svijeta, da je potrebno donijeti ga skoro u cjelini. On jasno crta smjernice našega rada i pokazuje nam na što moramo polagati osobitu pažnju, ako želimo raditi u skladu s Katoličkom akcijom cijeloga svijeta. Orlovi (Omladinci) će temeljito pročitati taj govor, o njemu će razmišljati i o najznamenitijim njegovim točkama će se u društvima održavati predavanja. Poslušajte ga:

Tri temelja katoličke omladinske akcije

»Vi kažete i dovikujete: Živio papa. Papa kaže i dovikuje: Živjeli njegovi mladići; ovi najmiliji između svih milih njegovih sinova, ovi najmiliji Srca Isusova i radi toga oni imaju pravo na osobitu ljubav Pape.

Vi to znate, kao što to sada znade cijeli svijet, cijelu Katoličku Omladinu Mi ljubimo na osobit način.

Vi otvoriste vaš prvi (organizatorski) tjedan sa željom da ga zaključite ispred nogu papinskoga prijestolja, okruživši vašega Oca poput djece i ujedinivši vaša dječja srca sa srcem Oca. Mi smo se radovali toj vašoj želji i vrlo smo radosni da vas vidimo ovdje na okupu, da radite za razvoj i uspjeh vaše akcije.

Vrlo se radujemo gledajući kako se učvršćuju prigodom ovoga tjedna temeljna načela **Katoličke Omladinske Akcije**; praktični duh s obzirom na **temeljito proučavanje raznih pitanja**, a izbjegavanje isprazni govora (accademie); **duh pobožnosti**, koji tako duboko razumijete i kojega ste upravili k svome pravome središtu, prema prvobitnomu izvoru i prema hrani kršćanskoga života u svim svojim pojavama, to jest prema presvetoj **Euharistiji**. Vidim kako se učvršćuje u vama duh katolički, koji je ujedno i

duh Petrov, po kome hoćete da budete vi, koji ste sinovi Rima, **vjerni sinovi Svete Stolice i Svetoga Petra**, ne obazirući se u koje doba ili pod kojim se imenom nasljednik Petrov nađe među vama.

Omladinska društva moraju odgajati uzor-mladiće (Razlika između kršćanina i katolika)

Mi si dakle čestitamo radi ovoga lijepog sklada svega toga, radi ovoga zdravog i krepkog zraka koji vi udišete i koji želite još više udisati. Mi smo s osobito velikim zanimanjem pratili vaša nastojanja da označite zapravo što to znači kada se netko nazove imenom: katolički omladinac. Čini mi se da se je s punim pravom reklo da se moramo povratiti onim trima starim, ali mudrim podjelama: **dužnosti prema Bogu**, dužnosti **prema bližnjemu**, dužnosti **prema samomu sebi**.

Istina je da katolički mladić mora biti nešto više nego li jedan obični kršćanski mladić. Ali je isto tako istina da ne možeš postati dobrim katolikom, ako nisi prije toga dobar kršćanin. Ako budete radili po smjernicama i potpuno u okviru ovih načela, moći ćete tek uvidjeti veličinu onoga života za kojim vi morate težiti i što ga je tako lijepo izrazio junački mučenik, koji je odgovorio svojim progoniteljima, kada su ga pitali: **Moje je ime** »**kršćanin**«, **moje prezime jest**: »**katolik**«.

Evo što vi hoćete! Niste se vi uzalud ujedinili pod imenom Katoličke Omladine; niste se vi uzalud tijesno okupili oko vaših divotnih zastava koje je Crkva blagoslovila kod svojih posvećenih oltara. I radi toga ćemo vam Mi reći, predragi sinovi, što je jednom rekao sveti Franjo Saleški: »Nemojte nastojati ispunjavati druge zadaće, jer drugih ni nema: **zadovoljite se time da ispunjate vaše obveze prema Bogu, prema bližnjemu i prema vama samima**.«

Naš je ponos što imamo takve sinove, a vi se ponosite da taj osjećaj možete dijeliti s vašim Ocem.

Dobar primjer moraju i drugi vidjeti

Pošto postoji jedan ponos koji je svet, opstoji i jedna težnja koja je dužnost: morate se u **dobrome isticati**. Tu težnju morate imati; ne radi neke boležljive nestrpljivosti da iskočite iznad ostale svjetine, već radi želje da dobro, koje učinite, svijet upozna i tako ostvarite onaj uzvišeni cilj o kojemu je govorio Isus kada je rekao **da se dobra djela moraju vidjeti, da oni koji ih gledaju hvale Oca koji je na nebesima**. Na taj ćete način izvršiti upravo onu stranu apostolata koja odgovara težnjama Isusova Srca. Mnogo je, naime, ljudi koji trebaju samo ovo: žele vidjeti kako se valja čovjeku ponašati da bude ujedno dobar katolik i dobar državljanin; biti

dobar katolik i dobro se snalaziti u obiteljima, u kućama, u društvu; biti dobar katolik i slagati se sa svim autoritetima i sa svim vlastima, dovesti u sklad katoličku svijest sa svim mnogim i raznovrsnim položajima civilnoga života. **Evo, ovo je apostolat koji spada na vas**. Vaš život mora biti glasan odgovor na takva pitanja i na taj će način on postati spasom tolikih duša.

Vi možete tako ponavljati riječi, koje je jedan drugi veliki mučenik rekao o sebi i o svojoj kršćanskoj braći poganima koji su ih progonili: »non multa loquimur, sed vivimus«, **ne gubimo se u mnogim riječima, već dajmo primjer životom**. To je što vi morate činiti i Mi znamo da ste vi zaključili da ćete to činiti. Radi toga smo Mi radosni kao i vi i Mi to ne kažemo samo zato da vas utješimo, već jer smo uvjereni da na taj način tumačimo najskrovitije osjećaje Srca Božjega.

Lozinke omladine

Vaša trostruka lozinka: Molitva, akcija i žrtva zastava su, program, Katoličke Omladine, one velike obitelji u koju ste učlanjeni s najdubljim duhom ljubavi. Ali moramo također spomenuti ono što daje posebno obilježje vašemu djelovanju, a to je: **Duh svetoga žara, duh agilnosti, duh brzine, duh velikodušnosti; sve lijepe i odabrane značajke vaše mladenačke dobi.** Katolička omladina dobila je od Boga dar da uzdržava taj duh i da ga čuva također kod onih koji nisu više mladi po godinama, ali su ipak po svome duhu i koji ostaju među vama kao najplemenitiji primjeri vjernosti prema vašemu programu. I s najživljom zadovoljštinom smo vidjeli da ste u ovome danu dodali rezoluciju **da ćete postati apostoli (pioniri) župa i predstraže Katoličke akcije**. I s velikim smo sviđanjem vidjeli da su župnici jako sudjelovali kod rada ovoga vašeg tjedna. **Najistinitija je činjenica da župama morate posvetiti sve vaše brige.** Ona je kao jedna obitelj, ne jedan grad, ne jedno selo**, već prva stanica vjerskoga života u velikoj obitelji ljudskoga društva.**

Omladinski pokret neka se nikako ne bavi politikom; njegov je program: duhovna izobrazba i priprava duhovna

Ali moramo nešto reći, pomišljajući na to da bi se mogao netko naći koji će se pitati nije li prigodom ovoga prvog pokušaja mladenačke organizacije nešto falilo; nije li falilo ovome obilježju praktičnosti, ovome obilježju duhovnosti (spiritualità), ovome obilježju katoličkoga duha, nije li uzvišenu duhu molitve, djela i požrtvovnosti, ovoj tako širokoj cjelini punoj nada falilo **političko obilježje**.

Mi zaista ovo nismo vidjeli među poslovima vašega tjedna. Da vam pravo rečemo tomu smo se radovali. **Rekli smo: Tako i valja! Mi se ne**

bavimo politikom. Ne! Mi želimo činiti prije svega ono što se mora činiti, to jest: Izobrazbu i pripravu mladeži i to prije **svega vjersku izobrazbu i pripravu**, a zatim moralnu, duševnu (intelektualnu), kulturnu, socijalnu…; jednu cjelinu duševnih dobara hoćemo, **također i materijalnih ako se želi, samo ukoliko su ova pomoćno sredstvo i nadopuna duhovnomu dobru**. Ali ništa drugo. Ako bi netko rekao: Zar nismo mi također građani, zar mi nemamo također prava i dužnosti, javnih, političkih? Mi ćemo odgovoriti: svakako. Ali upravo radi toga mi hoćemo duhovnu izobrazbu i pripravu. **I upravo radi toga izobrazba i priprava mora doći po redu prije svake druge djelatnosti**; duhovna izobrazba i priprava moraju biti programom Katoličke Omladine.

Da, mi želimo riješiti ove životne probleme; probleme privatnoga i javnoga života, građanskoga i političkoga. Upravo je radi toga potrebno da su duše pripravljene i odgojene u katoličkim načelima, u načelima one Crkve koju je došao osnovati na zemlji Isus Krist, njegove najmilije Zaručnice, i kojoj će on dati svu snagu i svu pripomoć sve do konca svijeta. – Dakle, pomislite ako želite naći katoličko rješenje svih životnih problema, potrebna je priprava koja obuhvaća cjelokupni program katoličke obuke, priprava koja će moći osvijetliti svojim svijetlom sve pojave života i koja će djelovati u svim smjerovima. **Kada ćete biti tako odgojeni (**izobraženi**), tek onda ćete biti u stanju naći odgovor na svaki onaj problem koji vam donese život**, a i praksa će vam pokazati široko obzorje do kojega doseže vaša načelna izobrazba i predivne učinke koji su posljedica te izobrazbe.

Površna načelna izobrazba uzrokom je mnogih zabluda

Ali upravo radi toga mora vaše današnje djelo biti djelom izobrazbe. Zablude života često dolaze od toga jer se poznaje netočno i nepotpuno zakon Božji. **On se poznaje samo u glavnome, ali se ne poznaje u potankostima**: svi se ne pokoravaju svim zapovijedima, jer ih ne poznaju, a s druge strane oni nisu u stanju okoristiti se svim onim slobodama koje nam stavljaju katolička načela. Neka dakle vaša djelatnost, kao katoličkih omladinaca, ide za tom pripravom i izobrazbom vaših savjesti: »Quaerite primum regnum Dei et haec omnia adiicientur vobis« (Tražite ponajprije kraljevstvo Božje, a sve ostalo će vam se nadodati). To je rekao Isus: **Tražite prije svega što je volja Božja. Neka ovo bude predmetom vaših proučavanja, a sve ostalo će doći samo od sebe**.

»Dajte Bogu što je Božje, a Caru što je Carevo«

Nije to puki slučaj da ste se vi okupili oko zajedničkoga Oca upravo na dan kada nam Crkva daje na čitanje riječi iz Evanđelja koje su dosta

slavne; koje se štoviše i vani u svijetu često ponavljaju, ali i vrlo često zloporabljuju: Dajte Caru što je Carevo, dajte Bogu što je Božje. Pod Carem se razumije politička vlast svih vremena i u svim oblicima (bilo to carstvo, kraljevstvo, republika ili slično. op. ur.); ime ostaje uvijek isto, ali se oblici mijenjaju tijekom svih povijesnih događaja koji se redaju tijekom vremena.

Da; neka se dade Caru što je Carevo i Bogu što je Božje. Sâm Bog nas je postavio u veliku ljudsku obitelj i Božja je volja da pripadamo jednoj državi, to jest jednome dijelu ove obitelji; zato sâm Bog traži od nas poslušnost i dužno poštovanje pred onim poretkom koji je on sam postavio. Ako se vi dakle pokoravate ljudskim vlastima, svjesni ste da ispunjavate vašu dužnost, i to ne samo dužnost građana, već također dužnost katolika koji vjerno ispunjavaju Božji zakon. **Vi tako vidite da ćete to uspješnije moći sudjelovati kod rješavanja političkih problema, čim budete bolji katolici.**

Budite najbolji, najvredniji katolički omladinci. Istaknite se u onome smjeru koji vam je Bog svojim znakom pokazao. I tako će se Srce Božansko radovati u vama, kao što se u ovome času u vama raduje Srce Namjesnika Kristova, srce vašega Oca koji želi da služite uvijek kao ponos obitelji, društvu, domovini.

I sada neka vas apostolski blagoslov čuva; neka vas učini uvijek spremnijima na putovima dobra, neka on siđe na vaša društva; na vaše slavne zastave koje govore o tolikim minulim slavama i koje se još mnogim nadaju; na vaše obitelji; na one koji, iako nisu mogli s vama osobno biti, ipak su vas dopratili duhom; na one koje u ovaj čas nosite u mislima i u srcu. Na sve neka siđe blagoslov Božji i neka ostane zauvijek.«

Sveti Otac Papa pokazao je organiziranoj katoličkoj omladini cijeloga svijeta kojim smjerom ona mora istupati. Zadaća organizirane omladine jest da unese u javni život Kristova načela. Taj cilj će moći tek onda polučiti ako ona ima temeljitu vjersku izobrazbu. Ova dolazi prije svega, a tek kada su organizirani omladinci u vjerskome pogledu na svome mjestu, smije se pomišljati na kulturni, socijalni odgoj. **Što se tiče tjelesnih vještina: gimnasticiranja, tamburanja, predstavljanja, to se ovo ima gojiti samo u onolikoj mjeri ukoliko to pomaže vjersko-ćudorednu izobrazbu.** Zatim valja istaknuti da katoličke omladinske organizacije moraju odgajati uzor-mladiće, elitu, **a ne smiju težiti za velikim brojem.** Naše organizacije odgajaju apostole: jer lako ćemo dobiti mnogo kršćana, ako imamo dobrih apostola. Naš je Spasitelj odgajao apostole, a ovi su tek stvarali kršćane. To je i naša metoda.

Što se tiče politike, to je nama posve jasno da želimo biti neovisni od svake političke stranke.

Ako dakle želimo u jednoj rečenici reći što se mora činiti u hrvatskim katoličkim orlovskim (omladinskim) društvima, ta bi rečenica

glasila ovako: Odgajati katoličke uzor-mladiće, elitu, koji će ustrajnom molitvom i radom nastojati da u organizaciji upoznaju volju Božju.

ORLOVI SMO!

Orlovi smo, mlada četa, Hitro naprijed pred sav svijet! Mladošću nam srce cvjeta, Krepka miška, čil nam kret!

Zakitimo prsi znakom, Mačem našim budi um, budi um, Vječne pravde pod barjakom, Svi, oj svi na slave drum!

Uzdignimo desnu smjelo, Kralju neba, čuj naš glas! i sam život za načelo, Žrtvovat će svaki nas!

Orlovi smo hrabra četa,
Krila mladih smjel nam lijet, smjel nam lijet,
Lovor vijenac za nas cvjeta,
Hitro naprijed pred sav svijet!

\ Sastavio: **J. U. Limbarski.**

Lampè — Pavelić:

Orlovska himna.

Uvod. V. Vodopivec.

Di-gni-te Or - li po-no-sna kri- la, di gni-te, di-gni - te!

Koračnica.

Di-gni-te or- li k ja-snim vi- si-nam' po-nos-nih kri-la smi-o - ni l'jet. So- ve u ni-skim se skri-va-ju tmi-nam', sun-ce i svje-tlost or- lu su sv'jet! Lu- go- vi šu-meć pri- gi-blju gla - ve, ur- li - če bur nih vi- ho- ra b'jes, o - ra- o gle-da u vis bez stra-ve, ne pla-ši nje - ga gro-mo-va tr'jes!

Fine.

Trio — Oduševljeno

Drum, drum, drum, Ja-ko-šću mla-dom, kre-po-sti nà-dom, cvje-tna bu- duć-nost ro-du smo svom, ra-do-sti pu-nim zno-jem i ra-dom, sla-vu na sta- ri skupljamo dom! Ja-ko-šću

I-mo — II-do

Koračnica od znaka (4. i 5. strofa) do Fine.

ORLOVSKA HIMNA.

Dignite, Orli, k jasnim visinam' Ponosnih krila smioni **l'jet,** Sove u niskim se skrivaju tminam, Sunce i svjetlost Orlu su sv'jet!

Lugovi šumeć prigiblju glave, Urliče burnih vihora b'jes, Orao gleda u vis bez strave, Ne plaši njega gromova tr'jes!

Jakošću mladom, kreposti nadom, Cvjetna budućnost rodu smo svom, Radosti punim znojem i radom Slavu na stari skupljamo dom.

Oj slavska mati, srcem junaka Ljubi te kršni Orao sin, Za krst je i narod mišica jaka, Spremna nam sveđ na junački čin.

Božjemu Suncu dignimo srca, Vječita ljubav doziva nas, S visa nebeskog orlujska sila Ubit će krivdu donijet će spas!

Lampe — Pavellć